

Krig og fred i Ballonparken

På Bryggen ligger en lille landsby med røde træbarakker og putter sig bag træerne langs Artillerivej, dér hvor kystlinjen lå engang. Det er en landsby med historisk vingesus, og nu skal historien om Ballonparken graves frem og bevares for kommende generationer: Tre ballonboere har stiftet "Ballonparkens Historiske Selskab"

Tekst: Hans Buhl
Foto: Ricardo Ramirez og Privat
redaktion@bryggebladet.dk

Tidligt om morgenen den 29. august 1943 svinger tre tyske kampvogne ind i Ballonparken på Bryggen. Den tyske besættelsesmagt har over hele landet sat gang i Operation Safari, der skal afvæbne og opløse den danske hær og flåde. Og på Bryggen er målet garnisonen i Ballonparken.

Det kommer til ildkamp. Tre danske soldater og en civil borger, der uheldigvis kommer ud af en opgang på Artillerivej, bliver dræbt i en ulige kamp mod overmagten. Nu er Ballonparken tysk. De grønklædte besættelsesstyrker rykker ind med pik og pak – og nogle Wehrmachts-klædeskabe, som stadig den dag i dag gør tjeneste i de røde barakker.

FØRST TYSKERE, SÅ SVAMPE

I 1973, 30 år efter tyskerne, er Ballonparken igen udsat for et grønt angreb. Men trods alt med en mere fredelig nuance. Hippierne er rykket ind i landsbyen med de røde træbarakker, og angrebet er et punkt på et af de utallige møder, der er samtalekunstens svar på krigskunsten:

"Hvad skal vi gøre med alt det grønne på væggene i badrummet?"

Tyske soldater med skarp-ladte våben, skimmelsvamp med dødsensfarlige sporer. To nedslag i Ballonparkens historie – den historie, som tre nuværende og tidligere ballonboere nu vil grave frem, støve af og bevare for eftertiden.

Ballonparken byder på en af de vildeste og fedeste historier i Danmark. Den er så mangfoldig, fra krudt og kugler til de sødeste mennesker på jordkloden. Der er så mange facetter, siger Frede Norbrink, der er formand for det nystiftede 'Ballon-

parkens Historiske Selskab' – og har taget initiativet til gravearbejdet sammen med Bent Nielsen og nu forhenværende ballonbo Finn Ohlendorff.

BRYGGEN UNDER VAND

Tilsammen har den historiske trio mere end 100 års ballonerfaring. Ja, Bent er faktisk tæt på Danmarksrekorden i at være ballonbo. Han har boet der i 47 år, siden 1969! Og er derfor også den, der er tættest på forhistorien:

Ballonparken er det ældste byggeri på Islands Brygge overhovedet, før den var der ingenting. På et kort helt tilbage fra 1790 kan man se volden, der skulle beskytte militærlejrens telte mod oversvømmelse, for dengang gik Amagers kystlinje cirka dér, hvor Artillerivej ligger i dag. Vi vil kortlægge Ballonparkens historie, slår Bent fast – og tilføjer, at det er noget af et detektivarbejde.

DE HELLIGE HALLER

De tre detektiver er – med Fredes ord – "tre unge mænd i en fremskreden alder, der har fundet en legeplads". Flere legepladser, for Ballonparkens historie er ikke pænt samlet i et ringbind ét sted. Der skal higes og søges.

Lige nu leder vi efter Ballonhistorie i de hellige haller under biblioteket i Njalsgade. Første gang vi var der, kom de med to mapper til os. Men da vi spurgte, om det så var det hele, begyndte de at køre vogne ind med Ballonpapirer, fortæller Frede, der modsat sine to bestyrelseskolleger i det historiske selskab falder i gryden med historie-interesse allerede som ung mand.

Ja, jeg er et af de håbløse tilfælde, der har holdt SKALK lige siden 1957.

For historiske ignoranter kan det oplyses, at SKALK er et nørdet tidsskrift om Danmarks ældre historie.

Og det skulle ikke undre, om tidsskriftet stadig bliver mangfoldiggjort på en sprit-duplikator...

Når vores viden er samlet ind, så kunne det godt blive til en bog om Ballonparkens historie. For der findes ingen, og det er jo for eksempel ved at være sidste udkald, hvis vi skal have øjenvidneskildringer fra de danske soldater, der oplevede den 29. august 1943 i Ballonparken, og bevare historien for eftertiden, siger Frede.

MILITÆR OG CIVIL

Ballonparkens historie er militærhistorie frem til afslutningen af Anden Verdenskrig i 1945. Soldater i telte bliver til soldater i træbarakker, der holder skydeøvelser på Fælleden, mens observatører fra luftballoner giver dessiner om sigtelinjer og nedslag. I 1917 bliver ballonhangaren, der har givet navn til Ballonparken, bygget.

Den civile ballonhistorie skriver sit indledende kapitel, da tyskerne kapitulerer og begiver sig hjemover i maj 1945. De første civilister i Ballonparken er 850 flygtninge fra de baltiske lande, og fra 1948 bliver de røde træbarakker kollegielejr for mandlige studerende under myndigt og nidkært opsyn af forstander Bressen, der kæmper en lang og helt forgæves kamp mod kvinderne – og vel giver helt op, da bagstien i Ballonparken i slutningen af 1960'erne under navnet Ho Chi Minhstien bliver fast smuglerroute for kønsdriften.

BLOMSTER I KANONERNE

Andre ting bliver smuglet ind... og fra 1971, hvor Ballonparken bliver en selvejende institution, kommer der for alvor blomster i kanonerne. Nu er det hippier og andet godfolk, der puster ballonen op – med rock, stoffer, kærlighed, fri leg, fællesskab og politisk engagement. Og alle de problemer og forhindringer der følger med, når

man ryster den store 'plejer'pose og beslutter sig for at være et samfund på egne præmisser.

Vi er nok med tiden blevet mere som samfundet udenfor, mere velfriserede. Men der er stadig en særlig Ballonparken-sjæl, der tager afsæt i den følelse, vi havde i starten, at man kunne gøre, hvad man ville, siger Bent.

Frede supplerer:

Modsat Christiania er vi en del af samfundet udenfor, og vi minder nok mere og mere om det. Men vi har stadig noget unikt: Godt naboskab og masser af hjælpssohed. Vi står sammen.

Nutiden og fremtiden bliver også historie engang. Den må andre skrive. Når Bent, Finn og Frede har sat deres punktum i livet.

Det er så vigtigt at bevare det, der holder os sammen, nemlig historien, siger Frede. Og springer ud af rollen som fortidens detektiv, da han lige sætter streg under et stadigt sprællelevende stykke Ballonhistorie.

Fællesbadet og fælleslokkerne i Ballonparken, det er unikt, og dér sætter vi en standard, vi på ingen måde vil undvære.

LÆSEBRILLER OG MOTORSÅV

Det er kærligheden til fællesskabet, der taler her. Som det er, når et par tudsegamle søskende en dag kommer trippende ned ad Hovedgaden i Ballonparken for at gense den baraklejr, hvor bedstefar engang gjorde tjeneste.

Det endte med, at de foræredede os 30-40 helt unikke fotos, fortæller Frede, der ikke mindst på den måde har opbygget et arkiv med flere end 5.000 fotos, plakater og dokumenter fra Ballonparken.

Ballonparkens historiske trio nøjes ikke med at sidde og støve i hellige kildehaler. Det historiske selskab er praktiske historikere, der både kan håndtere læsebriller og motorsav. Lige nu er beboerne i Ballonparken i gang med at føre militæ-

rets hestestald ved indgangen overfor Halvdansgade tilbage til dens oprindelige udseende.

Ligger du inde med fotos, breve eller andet dokumentationsmateriale om Ballonparkens historie, er du meget tæt på at blive ven med både Bent, Finn og Frede. Du kan henvende dig til det historiske selskabs formand Frede Norbrink i Ballonparken, værelse 58-60.

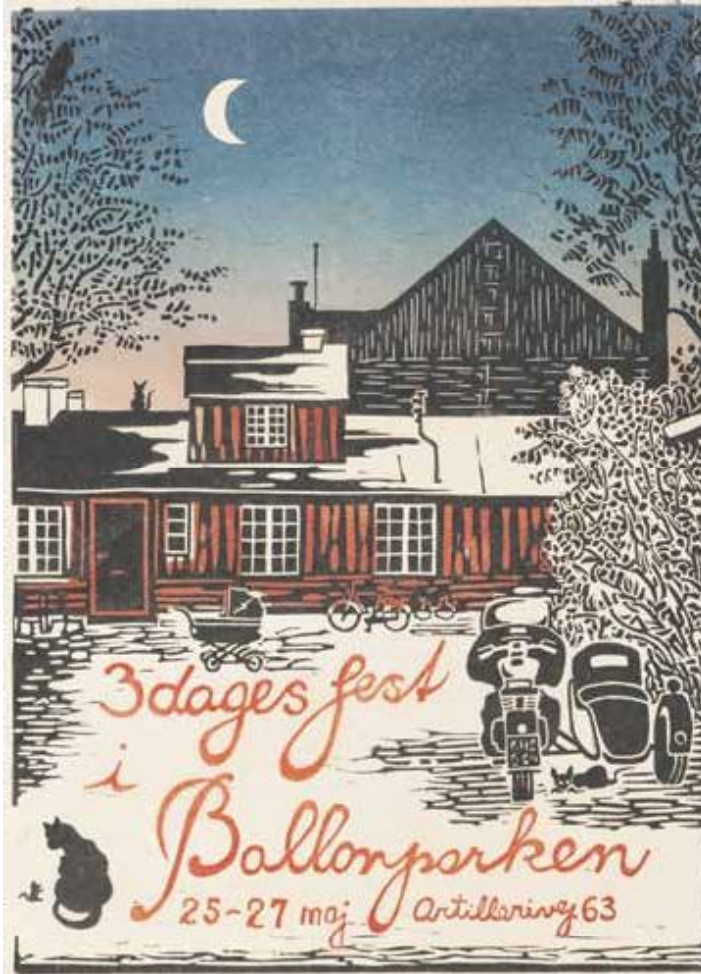
Efter 2. Verdenskrig rykkede flygtninge fra de baltiske lande ind i Ballonparken og i Ballonhangaren, hvor op mod 450 flygtninge overnattede.

Fredé (længst t.v.), Bent og Finn udgør bestyrelsen i det historiske selskab. Her er de lynskudt ved Ballonparkens hestestald, der skal føres tilbage til sit oprindelige udseende.

Så er der fest på plakaten og i virkeligheden: Ballonparken holdt fede fester i 70'erne.

Chr. X besøger lejren 1910

BALLONPARKENS ÅRSTAL:

- 1790:** Første landkort med Ballonparken (Artilleriets Staldets lejrplads).
- 1830:** Skydebanerne anlægges.
- 1860:** Stenhus med køkken og marketenderi samt to barakker bygges. Der opstilles 70 telte med trægulv.
- 1886:** Træbarakkerne bygges
- 1889:** Første observationsballon bliver sejlet til Ballonparken.
- 1910:** Kong Christian X besøger Ballonparken.
- 1917:** Ballonhangaren bygges. Observationsballonerne bruges til kommunikation mellem kanoner og mål.
- 1922:** Ballonparken er nu Artilleriskydeskolen med en måneds øvelser om efteråret.
- 1940:** Danmark besættes.
- 1943:** Den 29. august angribes Ballonparken af tyske soldater, og stenhuset ved indgangen ødelægges. Tre danske soldater, en tysk soldat og en civil dansker bliver dræbt under angrebet. De danske soldater interneres, og tyskerne rykker ind.
- 1945-47:** Flygtningelejr med op til 850 primært baltiske flygtninge.
- 1948:** Ballonparken bliver kollegielejr for mandlige studerende.
- 1971:** Ballonparken bliver en selvejende institution. Hippierne rykker ind, Ballonparken er nu "befriet".
- 2010:** Ballonparken bliver en fond, som køber stedet af staten. De røde træbarakker bliver brandsikret.

Kong Christian X - det lange rær til højre for flagstangen - besøger Ballonparken i 1910.